

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 16 (889) 1975 m. gegužės mėn. 6 d.

Melbourne.

XX METAI

Ruoškime vysk. Valančiaus minėjimus

Jo Ekscelencija Vyskupas Dr. Vincentas Brizgys kviečia ruošti Vyskupo Valančiaus minėjimus.

Lietuvių tautos krikščioniško ir tautinio brendimo istorijoje labai ryški misija yra atlikta Vyskupo Motiejaus Valančiaus. Kas jo nuveikta, savo tautai padedant tapti sąmoningesne Katalikų religijoje, krikščioniškoje moralėje, tautiniame susipratime, tik tada galima tei singai įvertinti, jeigu atsiminsime, kad jis veikė ne normalioje ganytojavimo sąlygose, o Rusijos caristinio režimo priespaudoje, kai Lietuvoje buvo per sekiojama Katalikų Bažnyčia ir tautinis lietuvių gyvenimas.

Vyskupas Motiejus Valančius gyveno ir veikė tais laikais, kai Lietuvos vardas buvo užmirštas net Europoje. Jis neprarado vilties ir nesiliovė kovojęs už Lietuvos politinę, kultūrinę, religinę laisvę.

Šių 1975 metų gegužės 29 dieną sukanka 100 metų nuo Vyskupo Motiejaus Valančiaus mirties. Daug kur ši sukaktis bus paminėta kultūringu pasauliniu būdu. Dera, kad lietuviai šią sukaktį visur paminėtų religiniu būdu, skirdami šiam tikslui ar gegužės 29 ar kurią kitą artimą dieną. Prašykime Dievą, Vyskupo Motiejaus Valančiaus užtarimu, kad ir mūsų laikais Dievas duotų Lietuvių tautai dvasinių ir tautinių vadų panašų į Vyskupą Motiejų Valančių.

Komunistai stengiasi Brazinskus

nužudyti Turkijoje

Iš Turkijos gautomis žiniomis Sovietų Rusijos agentai stengiasi nužudyti Turkijos teismo išteisintus lietuvius laisvės kovotojus Praną ir Algirdą Brazinskus. Nuo 1974 m. gegužės 21 d. jie yra laisvi. Pakartotinas Turkijos teismo sprendimas jų laisvumą patvirtino 1975 m. sausio 31 d. ir vasario 20 d. Ankaros antrasis Aukštasis Teismas priėmė nutarimą, kuris dar kartą patvirtino jų teisę į laisvę. Rusai tuojau reagavo, pateikdami per Ankaros respublikinę prokuratūrą Apeliacinio teismo prokuratūrai pareiškimą, kad išduotų Brazinskus Sovietų Rusijai arba juos vėl įkalintų. Vasario 25 d. Turkijos Apeliacinio teismo prokuratūra atmetė rusų advokatų pareiškimą. Byla visai ir galutinai užbaigta. Pranas ir Algirdas Brazinskai yra pilnai išteisinti, yra laisvi žmonės, iš Turkijos galėtų išvykti tuojau, jei gautų reikalingas vizas.

Iki šiol jokia lietuvių organizacija jiems reikiamų emigracijai vizų dar neparūpino! Juos iš Turkijos ištraukti ruošiasi vyr. Balfio vadovybė. Tuo tarpu neseniai iš Turkijos gavau patikimą žinią, kad rusų agentai ruošiasi Brazinskus nužudyti politinių pabėgėlių sto-

vykloje, kur jie, neturėdami kitokios globos, gyvena. Pasikėsinimą nužudyti Brazinskus sukėlė Turkijos saugumas. Dabar Brazinskai stipriai saugomi Turkijos saugumo nuo pasikėsinimo prieš juos. Tai jau ne pirmas bandymas nužudyti Brazinskus.

Algirdas Gustaitis

VENGRIJOS KARDINOLAS LIETUVIAMS

Brangūs Lietuviai, išgirdau apie Lietuvos ir viso pasaulio lietuvių paaukojimą Nekalčiaus sija Marijos Širdžiai 1952 m. gegužės 13 d. ir ta sukaktis minima kaip atgailos ir maldos Diena dėl Lietuvos išlaisvinimo ir pasaulio taikos. Šio kilnaus veiksmo atsakomieji manęs prašė tarti padėsinimo žodį lietuviams. Džiaugiuosi galėdamas tai padaryti.

Jūs esate viena iš seniausiųjų tautų Europos žemėje ir stipriai iššaknyję Kristaus tikėjime ir Jo Bažnyčioje. Kartu su mano tauta jūs gyvenote garbingus laikus ir kas dar svarbiau — kartu persekiojimų ir kentėjimų laikus. Dabar jūsų tauta išgyvena gal būt sunkiau-

JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTAS: „NEPRIPAŽISTAME“

Čikaga. — Amerikos Lietuvių Taryba yra gavusi raštą iš Valstybės sekretoriaus pavaduotojo santykiams su visuomene Carol C. Laise, kuriame užtikrinama, kad "Amerikos politika Pabaltijo valstybių atžvilgiu nėra pasikeitusi: laikomasi nusistatymo nepripažinti Pabaltijo kraštų įjungimo į Sovietų Sąjungą".

Rašte nieko naujo. Visi pabaltiečiai tai žino ir be rašto, kad Amerika iki šiol nepripažino, nepripažįsta ir šiandieną. Svarbu, kad būtų aiškiai pasakyta, jog nepripažins ir rytoj, niekad nepripažins. Todėl turime dar daugiau rašyti laiškų ir siųsti telegramų visur, kur tik galima į Washingtoną: prezidentui, valstybės sekretoriui, kongresmanams ir senatoriams, o ypatingai paskatinti dar smarkiau veikti pabaltiečių draugą kongresmaną Edwardą Derwinskį.

JAV Valstybės Departamentas per paskutinį mėnesį iš lietuvių gavo virš 10.000 telegramų ir laiškų, prašančių niekad nepripažinti Lietuvos okupacijos.

sią savo istorijoje išmėginimą. Nepraraskite vilties. Neteisingumas, skriauda ir nusikaltimas niekad negalės išvirsti į teisingumą, tiesą ir palaimą tiesiog tuo faktu, kad ilgas laikotarpis praėjo. Pasitikėkite, melskitės, atsinaujinkite dvasiškai ir jūsų tėvynė, ir jūsų tauta atgaus laisvę ir valstybinį savarankiškumą. Neturėkite neapykantos. Juo daugiau ir geriau mes melsimės už savo persekiotojus, tuo greičiau jų širdys bus atvertos į tai, už ką meldžiamės.

Savo širdyje aš visuomet puoselėjau ypatingą meilės jau smą jūsų mažai, bet šauniai ir kilniai lietuvių tautai.

Su mano širdingu palaiminimu ir maldomis,

† Juozapas Kard. Mindszenty
Viena, Austrija

Į VYKIAI

— Canberra. Min. pirm. Whitlam į Hanojų komunistų valdžiai pasiuntė slaptą telegramą, kad Australija "supranta" ir simpatizuoja komunistų karinei ofenzyvai Pietų Vietnamo, o Pietų Vietnamo vyriausybei Saigone nusiuntė kitą telegramą, kad laikytųsi Paryžiaus sutarties. Tą Whitlamo veidmai niškumą iškėlė parlamente opozicijos užsienio reikalų ministeris Andrew Peacock balandžio 8, bet tada Whitlamas paneigė, sakydamas, kad jo abi telegramos buvo vienodos. Pagaliau "The Age" balandžio 29 paskelbė tas abi slaptas telegramas ir klausia, kodėl Whitlamas melavo parlamente. Tai sukėlė didelę politinę audrą dėl Australijos darbiečių vyriausybės veidmainiškumo ir komunistų palaikymo. Mr. Fraser balandžio 30 pareikalavo, kad min. pirm. Mr. Whitlam tuojau pat grįžtų iš užjūrių ir sušauktam parlamente pasiaiškintų, kodėl melavo, arba atsistatydintų iš pareigų.

— Melbourne Toorak milijonierius Izzak Zuker, 47 m. amžiaus, 26 stonų svorio, patrauktas teismo atsakomybėn už atspausdinimą suklastotų 12 milijonų amerikiečių dolerių, kuriais norėjo pagelbėti Izraelio valstybei.

— Canberra. Opozicijos lyderis Fraser klausia vyriausybės, kodėl Australija atmetė Saigone šimtus pabėgėlių, kuriems buvo pažadėta įsileisti. Tai daugumoje Australijoje studijuojančių pietvietnamiečių šeimų nariai.

— Saigonas. Balandžio 29 amerikiečiai baigė evakuotis iš Saigono, komunistų daliniams pradėjus veržtis į miestą. Per savaitę Saigone buvo išrinktas jau trečias prezidentas, paskutinis paskelbė besąlyginę kapituliaciją ir balandžio 30 komunistai įžygiavo į miestą. Tuo ir baigėsi 30 metų užtrukęs karas komunistų pergale.

— New Yorkas. Amerikos prezidentas Fordas pranešė Kongrese, kad sovietų karo laivynas paskutinėm dienom pravedė žmogaus atminime pačius didžiausius pasaulyje manevrus, kuriuose dalyvavo 220 karo laivų visuose okeanuose. Kai Amerika mažina savo karinį biudžetą, tai rusai jį nuolatos didina ir ginkluojasi.

— Lisabona. Iš Portugalijos 9.780.000 gyventojų, 6 milijonai turinčių balsavimo teisę balsavo balandžio 25 d., išrinkdami 247 atstovus į steigiamąjį parlamentą. Sąraše buvo 12 politinių partijų, bet antikomunistinė krikščionių demokratų partija prieš rinkimus buvo terorizuojama ir uždaryta. Daugiausia balsų laimėjo socialistai — 38%, socialdemokratai — 26%, komunistai tik 12%, tuščius balsus padavė 7%. Tie išgarsinti "laisvi" rinkimai liko tik pasaka, kairiesiems kontroliuojant.

Keičiasi klimatas - pastovi priespauda

SOVIETUOSE NENUMATOMA POLITINIO ATŠILIMO

Sovietų Sąjungos komunistų partijos oficiozas "Pravda" paskelbė oficialų pranešimą apie orų ir klimato pasikeitimą Sovietuose. Sausio 25 d. jį pakartojo vilniškė "Komjaunimo Tiesa".

Ir okupuotoje Lietuvoje nei prasti orai. Apie tai mums dažnai rašo ten esantieji giminės. Sausio 25 d. "Tiesoje" paskelbtas Oro biuro viršininkės Jadvygos Ralienės pareiškimas oro pasikeitimo reikalu, antrašte "Kur pradingo mūsų žiemos?" J. Ralienė rašo: "Kur dingio apšarmojusios žiemos, neišbrendamais pusnynais padengti laukai? Mūsų respublikoje tai jau ketvirtas iš eilės sausis be baltos sniego dangos, tačiau pirmas be įšalo". Toliau ji nurodo, kad šalčiausio Lietuvoje sausio mėnesio temperatūra dabar yra tokia, kokia seniau būdavo lapkričio temperatūra. "Šiais metais Atlantas dosniai siunčia savo šilumą ne tik Vakarų Europos gyventojams. Šilto oro srau tai pasiekia tolimus šiaurinius rajonus, perkopę Uralą, švelni na Sibiro anticiklono speigas".

Taip vyksta, deja, tik gamtoje. Gyvenime kitaip. Bet kokio "atšilimo" ir gyvenimo pagerėjimo nei Sovietuose, nei okupuotoje Lietuvoje nėra. Keičiasi klimatas, bet kietas režimas ne.

Nematyti net prošvaisčių, kad pavergtieji susilauktų tiek daugiau laisvių, galėtų laisviau dalytis nuomonėmis, turėtų savo laikraščius, bent kiek mažiau cenzūruojamas knygas, pagaliau, kad žmonės gautų pastogę ir turėtų daugiau maisto, aprangos, namų apyvokos dalykų. Žinoma, trūksta ir ramybės. Kraštas, kuris nori paglemžti kitus kraštus, pats niekada nebūna ramus. Ruošiasi.

Ne taiką ir ramybę ženklina okupuotoje Lietuvoje, o taip pat visoje Sovietų Sąjungoje paskelbtas "Gynybinio darbo mėnuo". Jis prasidėjo sausio 23, baigė vasario 23 d. Tas mėnuo skirtas Sovietų ginkluotųjų pajėgų 57 metų sukakčiai paminėti. Oficialiame pareiškime sakoma: "Šio renginio tikslas — toliau gerinti gynybinį masinį ir sportinį darbą, įtraukiant į jį profsąjungų, komjaunimo ir kitas visuomenines organizacijas". Bus rengiama daug paskaitų, kalbama apie sovietinius "didvyrius", vyks vakarai, susitiki-

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

mai su karo veteranais. Jaunimas skatinamas lankyti mūsų vietas, žuvusių Lietuvos okupantų kapus.

Taigi ne taip jau taiki Sovietų Rusija. Kas gi ją ruošiasi pulti? Niekas! Nėra duomenų, kad sovietinius rusus drįstų pulti ir komunistinė Kinija. Juk ji taip pat "komunistinė taiką mylinti šalis".

O tačiau Sovietai visomis iš galėmis ginkluojasi. Raketomis jie jau pralenkė Ameriką. Panašiai gali atsitikti su karo laivynu, tankais, lėktuvais ir kitais ginklais.

Ir lietuvių tautos duoklė raudo donajai armijai didelė. Kasmet tarnauja kariuomenėje apie 30,000 vyrų.

Labai sunkų uždavinį turi sovietiniai propagandistai, kurie turi įrodyti, kad okupuotoje Lie-

tuvoje gyvenimas yra laisvas, sotus, ramus, kad žmonėms nieko netrūksta ir negali trūkti. Tai nelengvas darbas, reikalaujant be galo didelio įtempimo.

Kiek yra iš viso okup. Lietuvoje agitatorių, į klausimą atsako agitatoriams skirtas laikraštėlis "Laikas ir įvykiai" (1974 m. lapkr.):

"Šių metų pradžioje respublikoje turėjome 41.000 agitatorių, apie 29.000 politinformatorių, daugiau kaip 3.000 pranešėjų ir apie 12.000 propagandistų". Sudėkime visus į krūvą — gausime 85.000 šių nenaudėlių. Tai maždaug tiek pat, kaip keturios nepriklausomos Lietuvos taikos meto kariuomenės. O kur dar visos kitos agitacijos priemonės. Agitatoriai turi įrodyti, kad juoda yra balta ir atvirkščiai. Ir jie pavestą uždavinį atlieka. Šiam reikalui jie paruošti — daugelį metų mokomi įvairiuose kursuose, mokyklose, net universitetuose. Jie taip pat žiūri, kad okup. Lietuvoje nebūtų visuomenės klimato pasikeitimų ar bet kokio "politinių orų atšilimo".

Iš L. K. B. Kronikos Nr. 11

Beteisiai kunigai

Šilalė

1974 kovo mėnesį Šilalės parapijos vikaras kun. A. Šeškevičius pasiuntė Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui kelis pareiškimus. Pateikiame kai kurias jų mintis:

1. "Kvėdarnos klebonas pakvietė mane aktyviai dalyvauti gavėnios susikaupimo pamaldose 1974 balandžio 5-6 dienomis. Šilalės VK pirmininko pavaduotojas Jankus mano pavaduotojas Jankus mano pavaduotojas Jankus, o jam leido pasikviesti tik vieną kunigą. Kodėl tokia diskriminacija? Pernai tikinčiuosius tokiu laiku vos spėjo su dideliu vargu aptarnauti penki kunigai, o ką dabar padarys du? Pavaduotojas Jankus turėtų parodyti žmoniškumo tarybiniais piliečiams, besinaudojantiems Konstitucijos skelbiamą religijos laisvę.

Ar pavaduotojo Jankaus elgesys neprives prie to, kad kunigai liausis prašę jo leidimo, kaip kunigai kitur jau daro? Kam gražinti seniai atgyventus caro ir Muravjovo laikus? Ar taip nekasama duobė pačiam komunizmui?"

2. "1974 kovo 15 mane su klebonu kan. Valaičiu pasikvietė Šilalės VK pirmininko pavaduotojas Jankus. Pas jį radome pakviestą ir saugumo atstovą.

Pavaduotojas Jankus ir saugumietis ėmė man grąžinti kalėjimu, nes po visų bausmių dar prieštarauju ir nenoriu vykdyti įstatymų. Pasakiau, jog esu pasiruošęs eiti ir mirti komunistų kalėjime.

Paprašiau parodyti įstaty-

mą, kurio nesilaikau, bet nė vienas nesiteikė jo parodyti. Pavaduotojas Jankus grubei mane kaltino, pareiškdamas, jog daugiau su manimi nesikalbėsia, o tik veiksias.

Todėl prašau Jūsų pagalbos, kad nebūčiau diskriminuojamas, šmeižiamas, kad su manimi būtų elgiamasi, kaip su žmogumi".

LIETUVIO IŠRADIMAS

Plataus susidomėjimo JAV muzikos instrumentų gamintojų tarpe susilaukė lietuvių Antano Jaro išradimai. Antanas Jaras yra sugalvojęs naują fortepijonų derinimo elektrinį įrankį, pagal kurį suderinimas vyksta automatiškai, greitai ir tiksliai. Viena iš didžiausių Amerikos muzikinių instrumentų ir jų dalių išdirbimo kompanija yra nupirkusi Antano Jaro patentą, ir pagal jį dabar gamina išrastą įrankį plačiajai pasaulio rinkai. Po pirmojo išradimo sekė eilė kitų: įrankis klaviatūros išlyginimui, stygų įdėjimui, klaviatūros užraktas, fortepijono derinimo įrankis pritaikytas akliesiems ir kiti, kurie visi yra patentuoti "Jaras" vardu.

Antanas Jaras yra baigęs Klaipėdos konservatorijos smuiko klasę, grojo Kauno operos ir radiofono simfoniniuose orkestruose. Atliekamu laiku lankė Kauno Vytauto Didžiojo universitetą, kuriame baigė teisių fakultetą. JAV Kenoshos mieste Antanas Jaras kartu su savo broliais įsteigė įmonę, kurioje yra susstatomi įvairūs muzikiniai instrumentai. Įmonė yra žinoma visoje Amerikoje.

Lietuviai pasaulyje

A. Solženicinas — sovietų ištremtasis Nebelio premijos laureatas, ir vėl gražiai atsiliepė apie lietuvius. Jis turėjo pasikalbėti su New Yorke leidžiamu rusų laikraščiu "Novoe Ruskoe Slovo" bendradarbiu, į klausimą, kodėl jis taip šiltai atsiliepia apie lietuvius, Solženicinas atsakė: "Todėl, kad esu su jais gerai susipažinęs kalėjimuose ir ten juos pamilau. Lietuviai kėlė visuotinį pasigėrėjimą, nes jie buvo drąsūs ir atkaklūs savo kovoje, ištikimi tautiniam ir religiniam idealam".

Dienraščio "Draugo" tradicinėje literatūros šventėje Čikagoje balandžio 6 d. buvo įteikta literatūrinė premija rašytojui Jurgiui Gliudai, laimėjusiam "Draugo" 24-tąją premiją, kuri teikiama kasmet. Redaktorius Bronius Kviklys savo kalboje pažymėjo, kad literatūrinės premijos praturtina grožinę literatūrą ir padeda visuomenei susipažinti su rašytojų kūryba. Iki šiol "Draugo" premijuotų knygų išplatinta per 120 tūkstančių egz. Meninę programą atliko pianistė Aldona Kepalaitė.

Simas Kudirka buvo pakviestas kalbėti JAV Atstovų Rūmų prekybinio ir žuvininkystės komitete, plačiai papasakojo apie savo pergyvenimus sovietų priverčiamųjų darbų stovykloje ir atsakinėjo į Atstovų Rūmų narių klausimus.

Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos centro valdyba išsiuntinėjo visiems Amerikos vyskupams asmenišką laiškus apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimą bolševikų priespaudoje.

Vyskupo Valančiaus tema literatūros konkursą skelbia Lietuvių Rašytojų Draugija. Romanas — \$ 1.000 premija, parašyta mažiausia 200 puslapių. Drama — \$ 500 premija, iškelti Valančiaus asmenybė ir jo reikšmė mūsų tautai, nesunkiai pastatomą. Novelė — \$ 250 premija, apie 20-25 psl. Pasirašyti slapyvardžiu, adresuoti Vysk. Valančiaus Konkursui, 361 Highland Blvd. New York, NY, 11207, USA.

Švedijoje prosvietinį kultūrinės akcijos klubą "Runan" įsteigė lietuvis Z. Kalvaitis, sovietinės propagandos skleidimui. Iš sovietų ambasados su paskaita dalyvavo V. Burkauskas, buvo rodomas filmas "Mes — Lietuva", dainų ir sporto švenčių Vilniuje skaidrės.

Baltiečių Taryba Londone įteikė Britanijos užsienio reikalų ministeriui memorandumą, į kurį ministerija atsiuntė atsakymą, kad Britanijos politika dėl Baltijos valstybių lieka nepakeista ir de jure nepripažįsta jų valstybių okupacijos.

TĖVIŠKĖS AIDAI

KAM MOTERYSTĖ?

Moralinis palaidumas šiandieną siaučia po pasaulį. Kas yra teisinga, kas klaidinga? Įvairios knygos ir žurnalai apie jautrius moterystės ir sekso klausimus tikra lavina užlieja pasaulio žmones, jos rašomos gydytojų, psichiatrų, profesionalų moterystės patarėjų ar save pasivadantių seksologų. Daugumas tų rašančiųjų praradę tikrąjį Dievą, kuris sutvėrė žmogų kaip vyrą ir moterį. Pats Kūrėjas įsteigė moterystę. Kam? Kodėl moterystę? Ar negalėjo žmogų taip paleisti, kaip gyvulius, skirtus gyventi vien tik pagal instiktą?

Betgi Dievas yra vienintelis moralės autoritetas. Iš 10 Dievo įsakymų, du įsakymai skirti moterystės apsaugai, už jų peržengimą nešdami amžiną pasmerkimą. Kūrėjas sukūrė seksą tyrą, švartą, nuostabiu palaiminimu, bet žmogus gali piknaudoti. Klaidingų seksologistų ir jiems panašių pranašų mokymu, nemažiau kaip ir ignorancija, žmogų suveda vien tik į malonumų ieškojimą, išplėsdami iš jo širdies aukštąją paskirtį, idealus, pasiaukojimą dėl kitų, paversdami egoistų, savanaudžių, lipančių per kitų lavonus, neatsižvelgiant nei į kito ašaras, kančias, kito gyvenimo laimę sugriaunant, kad tik jam gerai, kad tik iš gyvenimo galėtų daugiau malonumų pasisemti, neigiant Dievą.

Ką Dievas sukūrė nėra nei bloga, nei nuodėminga, bet tik žmogus savo laisva valia turi jėgos nuodėmingai pavartoti. Nuo dėmė yra Dievo įstatymo peržengimas. Nuodėmė yra galvojimas ar veikimas priešingas Dievo nurodytam tikslui ir Jo įsakymams!

Žmogus nėra gyvulys, žmogus turi protą. Žmogus kaip ir gyvulys dauginasi per seksą, bet yra apstulbinantis skirtumas tarp gyvulio ir žmogaus. Vien tik žmogus savo protu kontroliuoja sekso potraukį. Gyvuliai neturi moralinio kodekso, jie veikia instinktu. Žmogus sutvertas pagal Dievo panašumą turi nemirtingą sielą, protą, laisvą valią. Žmogus įgyja pažinimo, kokio joks gyvulys negali įgyti. Ką gyvulys žino apie religiją, astronomiją, chemiją, matematiką, teisę, literatūrą, meną, muziką! Žmogaus protas turi aktualią kūrimo jėgą asmeniui pažinimu, protavimu.

Gyvuliai dauginasi, bet jie nesudaro santuokos. Jei žmogui seksas būtų vien tik dauginatis, tai moterystės nereikėtų. Gyvuliai gimsta su instinktu, jie nereikalingi mokymo, ar bent visiškai mažai. Gyvuliai neveda ir neteka. Vos karvei apsisveršia-

Nerimas Australijos Italų

Bendruomenėje

"The Age" balandžio 26 laidoje rašo, kad italų komunistų organizacija siekia politiškai ir sociališkai kontroliuoti Melbourno 250.000 Italų Bendruomenę. Ta organizacija yra FILEF — Federation of Italian Labourers, Emigrants and Families. Ji gavo \$ 10.000 iš Australijos federalinės valdžios ir radijo ACCES pusvalandį, kuriuos ABC pradės gegužės mėnesį. Vyriausybė nekreipia dėmesio, kad ta Federacija yra susijungusi su Italijos komunistų partija. Federacijos būstinėje dirba Ignazio Salemi, 43 m., italų komunistų partijos narys, ir Italijos komunistų partijos oficiozo Romoje "L'Unita" bendradarbis. Šią Federaciją finansiskai remia australų galingos unijos, vadovaujamos komunistų. FILEF leidžia dvisavaitinį komunistinį laikraštį "Nuovo Paese" 8.500 egz. tiražo, kurio pusę išdalina veltui darbovietėse.

Kaip reaguoja italai? Štai populiarius Australijos italų laikraštis "Il Corriere di 7 Giorni" gegužės 2 d. laidoje rašo: "Komunistai infiltruoja Italų Bendruomenę, prisidengdami fiktyviu FILEF vardu. Jau užėmė ABC duodamą ACCES radijo italų pusvalandį. Jodami ant ACCES radijo komunisto pirmininko ir jo bendradarbio filokomunisto pečių (abu graikai), leis draugui Salemi propaguoti per italų pusvalandį savo politines ir socialines idėjas.

Demokratiška dvasia, kuri paraližuoja ir italų bendruomenę, šis komunistų manevras būtų praėjęs nepastebėtas. Tikrumoje visi sprendimai ateina iš ABC. Garsiai sakoma, kad asmeninė laisvė turi būti taikoma ir italų komunistams, bet ar ABC pasvarsto italų masės žmonių asmeninę laisvę, kurie čia metų metais ramiai gyvena?

Jei italų kalba radijo pusvalandžio kaina turėtų būti spalvota programa, galėtume gyven-

vus, veršiuokas bematant pradeda bandyti šokinėti. Jis nereikia lingas mokytis vaikščioti ar imti maistą. Kaip ilgai ima laiko, kol žmogaus kūdikis išmoksta vaikščioti, paprastai metus, dažnai dar daugiau.

Žmogaus dauginimosi veiksmas yra tas pats, kaip ir visų žinduolių, bet už to viskas yra skirtinga. Gimęs kūdikis yra visiškai bejėgis, jis neturi instinkto griežčiausiąją prasme. Jis turi protą, bet dar nėra pažinimo. Gimdamas faktiškai jis nieko nežino, turi būti mokomas. Jis reikalingas tėvų jį išmokyti. Tėvų vadovavimas ir šeimos gyvenimas yra būtinas. Jis reikalingas švelnumo, meilės, kontrasto mokymo, drausmės, globos, šeimos apsaugos, namų gyvenimo. Tai yra svarbiausios reikšmės, nes jau gimęs vaikas yra Dievo ir dangaus pavaldėtojas.

ti ir be tokio radijo. Sutariame su spalvota televizija, bet spalvota radijo programa, atrodo, būtų jau per daug".

Išvadoje italų laikraštis šaukia į geros valios italus žygiuoti teisingu ir tiesiu keliu, nebūtinai kairiuoju. PD

DĖMESIO

ANTI-KOMUNISTINĖS DEMONSTRACIJOS

Antikomunistinę demonstraciją organizuoja Pavergtųjų Tautų komitetas Melbourne City Square gegužės 8 d., ketvirtadienį, pietų pertraukos metu 12.30 val. Kalbės DLP federalinis lyderis McManus, liberalų partijos parlamentarai, nurodys komunistų pavojų Australijai. Ši mitingą remia Viktorijos buv. premjeras Sir Henry Bolte, Sir Reginald Sholl ir kiti.

Gegužės 30 d., penktadienį, Melbourne City Town Hall politinis simpoziumas. Čia bus pasmerkti Jaltos nutarimai. Įėjimas tik su bilietais, gaunami ir pas Apylinkės Valdybos narius.

MASINĖ PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA birželio 13 d., penktadienį, pradžia 7.30 val. vakare. Rinktis Melbourne City Square su plakatais ir vėliavomis, bus žygiuojama per miesot gatves. Demonstracijos tema: "DECOLONIZE USSR" IŠLAISVINTI SOVIETŲ RUSIJOS UŽIMTUS KRAŠTUS!

SYDNĖJUS

● Sydnėjaus Ramovėnai mūsų parapijos savaitgalio mokyklai nupirko didelį Lietuvos žemėlapi, išleista pernai LB Švietimo Tarybos Amerikoje ir dar pridėjo \$ 5 auką mokyklai. Būtų gera, kad dar atsirastų tokių mokyklos mecenatų, nes mokyklai dar reikia apmokėti pora tokių Lietuvos žemėlapių.

● Sydnėjaus priemiestyje Burwoode australų katalikų mokykla mokosi ir mūsų tautinius šokius — Klumpakojį ir Noriu miego, kuriuos ruošia mokyklos metiniam koncertui, išgyja ir tautinius rūbus, kad tikrai galėtų atstovauti lietuviams. Čia gražios iniciatyvos parodo su patarimais ten dirbanti mokytoja Julė Lašaitienė.

● Antanas Kramilius, šalia savo plačios veiklos įvairiose organizacijose, pasidarė ir vargonininku. Sekmadieniais per lietuvių pamaldas Lidcombe giesmes palydi puikiai valdomais vargonais. E. L.

TOBULI CARL ZEISS AKINIAI

37 SWANSTON ST. NICHOLAS BLDG. 1st FLOOR. TEL. 63 2186 MELBOURNE 3000

VOKIEČIŲ DIPLOM. OPTIKAS

Iš Lietuvos

* * Čiurlionio šimtas gimtadienis bus paminėtas ir Maskvoje spalio mėnesį. Minėjimui surengti sovietinė kultūros ministerija sudarė 35 asmenų komisiją, kurioje lietuviams atstovauja J. Čiurlionytė, J. Karnavičius, J. Kuzminskis, V. Laurušas, V. Mackevičius, V. Sereika, P. Stauskas, L. Šepetys ir R. Žigaitis.

* * "Tiesos" Nr. 12 informuoja apie naujuosius sovietinius pasus, kurie bus pradėdami išduoti nuo ateinančių Naujų Metų.

* * Brooklynėje leidžiama "Vienybė" Nr. 2 praneša, kad iš Maskvos į Vilnių atvykusi grupė rusų architektų ėmėsi formuoti planus, pertvarkyti Vilnių. Jų sudarytame projekte pažymėta nugriauti Vilniaus katedros bokštą ir eilę kitų istorinių pastatų. Lietuviai architektai griežtai pasmerkė tokių istorinių paminklų naikinimą. Vilniaus katedra bokšto neturi, tik prie jos yra varpinės bokštas.

* * Ukmergėje šiemet ruošiasi paminėti 750 metų sukaktį, remdamiesi 1225 m. paminėta medine pilimi ant Šventosios upės kranto.

* * Šiaulių televizijos aparatų gamyklą labiausiai išgarsino "Tauro" priimtuvai. Šių priimtuvų 61 cm ekrano ištrižainė iki metų galo numato išleisti 280.000.

* * Juodkrantėje jau užbaigta naujo prekybos centro statyba, tiesiamas vandentiekis ir kanalizacija. Sausio 31 d. Neringos gyventojai atidavė duoklę sovietinio "išlaisvinimo" trisdešimtmečiui. Mitinge kalbėjo Neringos miesto vykdomojo komiteto pirm. A. Paslys ir Klai pėdos partijos komiteto sekr. A. Vaitiekūnas.

* * Vilniaus kompartijos komiteto salėje vasario 18 d. surengta ateistinės propagandos konferencija, pabrėžtas dar įkyresnis ateizmo piršimas ir didesni varžtai religijai.

* * Kupiškio liaudies teatro jau tris šimtus kartų suvaidino "Senovės kupiškėnų vestuvės", yra aplankęs beveik visas didesnes Lietuvos vietas, visur spektakliai sutraukdavo labai daug žiūrovų.

* * Feliksas Daukantas Vilniuje surengė apie 150 savo naujų darbų parodą. Jis yra tautos ir pramonės dailės specialistas, ypač gausus buvo gintaro dirbinių skyrius.

* * Kompartija, išjungusi religiją iš viešojo gyvenimo ir ją pakeitusi valstybiniu ateizmu, pasigenda naujų apeigų civilinėm jungtuvėm, laidotuvių, krikštynas pakeitusių vardynom. Šiais klausimais dabar rūpinasi specialiai sudaryta respublikinė liaudies taryba, vadovaujama pirm. I. Šepečio — kultūros ministerio. Naujomis tradicijomis rūpinasi ne lietuvių tauta, bet ateizmo agitatoriai partiečiai.

SEKSO KLINIKOS MOKSLEIVIAMS

Australijos valdžios linkimas į kairę padarė vėl naują žingsnį moralės žlugdymui: Sydnejų, Melbourne ir Brisbanėje federalinė valdžia steigia vidurinių mokyklų abiejų lyčių moksleiviams "sekso klinikas", kur bus teikiamos žinios neštumo apsisaugojimui, legalių abortų nurodymai. Federalinis sveikatos ministeris Dr. Everingham praneša, kad tie centrai bus vadinami "Akcijos klinikomis". Tas sveikatos ministeris yra senas socializmo kovotojas ir savo teorijų įgyvendinimui legaliai leidžia jaunuoliams patenkinti savo seksualinius potraukius. Taip darbiečių socialistų valdžia iš žmonių surinktais takų pinigais ruošiasi sužlugdyti jaunimo moralę. Nebereikės stebėtis, kad netrukus nuo septynių metų dukrelės be pavojaus nebepas galima išleisti nei už kam po į krautuve ar kitur, kad nebūtų užpulta.

Sydnejaus kardinolo Freeman'o pagalbininkas arkivyskupas Edvard Clancy pareiškė, kad toks federalinės valdžios sekso klinikų steigimas moksleiviams yra Australijos pražūčiai. Mokyklų vaikams gimimo priemonių kontroliavimo teikimas ir nurodymas kaip jomis naudotis ves į legalizuotą paleistuvimą ir tuo Australijos žmonės turi labai susirūpinti į kur valdžia veda jaunimą.

Vieną iš išpūdingiausių vaidų, kurį kada nors esu matęs, buvo skautų vyčių sąskrydžio Londone išvakarėse. Per šias išvakarės kiekvienas jaunuolis turėjo susimąstyti ir apgalvoti, ką jis rengiasi gyvenime padaryti. Jis turėjo ne tik patalpti į gyvenimą įprastu būdu, bet išivaizduoti pasiekęs kelionės galą ir pažvelgęs atgal, apsvaryti savo darbus. Kiekvienam iš mūsų būtų sveika sustoti ir palyginti tą, ką darome, su tuo, ką galėtume padaryti. Jei dažnai apsvarstytume savo veiksmus panašiu būdu, mūsų gyvenamasis laikas šiame pasaulyje būtų daug ilgesnis.

Yra žmonių, kurie tingi galvoti, lengvai į viską žiūri, savotiškai linksmindami ir pasitenkina pigiu populiarumu, palikdami kitiems rūpintis vargšais, dirbti labdaros organizacijose ir panašiai. Taigi, svarbu ne vieta, kurioj mes esame, nei šiaip visokie pasisekimai, bet svarbiausia turėti gražią, taurią sielą ir per ją veikti kitų žmonių sielas. Klausimas, kuris išspręstų mūsų likimą, turėtų būti: ar aš pataikavau sau, lepinau save, ar tarnavau kitiems. Kam tu dirbi? Sau ar kitiems? Ar tikiesi maloniai laiką praleisti, ar kilti dvasia, rūpindamasis gerove?

Mums nepakanka turėti ilgus skautų sąrašus, dailius paradus, daugybę vėliavų ir garbės ženklų, mums reikia išauginti kilnias tautos dukras, sūnus, siekiančius aukštų idealų.

Baden Powell

MIRĖ LEONARDAS ŠIMUTIS

Čikagoje po sunkios ir ilgos ligos balandžio 17 d. mirė a. a. Leonardas Šimutis, "Draugo" ilgametis redaktorius, visuomenininkas, organizatorius, įvairių organizacijų pirmininkas. Liko liūdinti žmona Angelė, trys sūnūs ir dukra su šeimomis. Vėlionis buvo gimęs 1892 m. Šerikų km. Tauragės apskr. Mokėsi Šilalėje, Kaune ir Maskvoje. Į Ameriką atvyko 1913 m. ir ten baigė Valpariso universitete teisę, socialinius mokslus ir žurnalistiką. 1927 m. buvo pakviestas "Draugo" vyr. redaktorium, kur ypač pasižymėjo savo publicistika ir visuomeninio pobūdžio straipsniais. Buvo išskirtinių gabumų visuomenininkas. Organizavo lietuvius moksleivius, Lietuvos Vyčius, darbavosi Tautos Fonde, kovojo dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Jo didžiausiu rūpesčiu buvo sukurta Amerikos Lietuvių Taryba, kurios pirmininku išbuvo 25 metus, vėliau pakeltas garbės pirmininku, "Draugo" garbės redaktorium.

— **Adelaide.** "Advertiser" balandžio 11 d. rašo Mrs. E. Hole: "Aš gimiau Estijoje. Sovietų armija nepaskelbusi karo 1941 m. užėmė Estiją, suareštavo mano tėvus, nacionalizavo mūsų namus, be teismo mano motiną ištrėmė į Sibirą, tėvą sušaudė, kadangi jis buvo Estijos parlamento narys, o motina aktyvi skautė. Aš tada buvau tik 9 m. amžiaus".

KLAIDINGA PROPAGANDA APIE LIETUVĄ

Amerikos universitetus ir miesto bibliotekas užplūdo komunistų pagaminta ir išleista knygutė apie Lietuvą — "Lithuania — Past and Present". Lei dėjas pasirašo "American Lithuanian Literary Association", 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Tai vieta, kur leidžiama komunistinė Laisvė.

Knyga neturi autoriaus. Ji paruošta komunistinio kolektyvo Vilniuje ar net Maskvoje. Lietuvos praeities toje knygoje beveik nėra. Keliom eilutėm prisimintas Vytautas, Kęstutis, Vytenis. Apie nepriklausomą gyvenimą visi faktai yra klaidingi ir melagingi. Plačiausiai aprašomas revoliucijos judėjimas ir komunistų partijos veikla. Plačiai aprašoma, kiek "gero" padarė sovietai, okupavę Lietuvą, išlaisvinę iš nacių ir fašistų.

Knyga siuntinėjama nemo-kamai, kaip leidėjų dovana. Ji patenka ir į "reference" sąrašus, bendras skaityklas ir taip klaidina žmones.

Panaši knyga apie Lietuvą yra išleista ir ispanų kalba, siuntinėjama taip pat universitetam. Ta knyga spausdinta Maskvoje.

~~~~~  
Sugedus Jūsų T. V., radio ar kitam elektriniam aparatui - sąžiningai ir prieinama kaina patalsys  
J. Krasauskas, 29 Camdon St., Pascoe Vale. Telef. 35 5059.  
ASTRON ELECTR. SERVICE  
~~~~~

JUOZAS SLAVENAS

VYSKUPAS MOTIEJUS

1. Dirva, kurioje augo, brendo ir veikė Motiejus Valančius

Aštuonioliktojo šimtmečio paskutiniam dešimtmetyje (1795), trys kaimyninės valstybės — Vokietija, Rusija ir Austrija — likvidavo politinę jungtinę Lietuvą — Lenkijos valstybės nepriklausomybę ir pasidalino jos teritoriją. Visa Lietuva (išskiriant trumpam laikui Užnemunę) atiteko Rusijai. Rusija okupuotame krašte vykdė savo reformas taip, kaip jai atrodė naudinga, nekreipdama dėmesio į krašto gyventojų reikalavimus. Tuojau įvesta nauja administracija, o kas iš senosios pradžioje palikta, palaipsniui buvo siaurinama ir pagaliau visai panaikinama ar savaip pakeičiama. Napoleono žygis į Rusiją, senosios valstybės gynėjų lauktas ir teikęs daug vilčių bei žadėjęs permainų, baigėsi nesėkmingai. 1841 m. Lietuvos Statutas pakeistas Rusijos civiliniais įstatymais (išskiriant Užnemunę), o po 1863 m. sukilimo įvesta visa rusų teisminė sistema.

Paskutiniais Lietuvos — Lenkijos nepriklausomybės dešimtmečiais Lietuvos švietimo reikalus (uždarius Jėzuitų ordiną) perėmė tvarkyti valstybė. Buvo įsteigta Edukacinė komisija, kuri mokyklas ir jų priežiūrą pavedė Vyriausiajai Lietuvos mokyklai. Edukacinė komisija per paskutinį valstybės padalinimą liovėsi veikusi ir švietimą tvarkyti perėmė Rusijos įstaigos. Vyriausioji Lietuvos mokykla pavadinta Vilniaus Vyriausioji mokykla, o 1803 ji jau perorganizuota į Imperatoriškąją Vilniaus universitetą.

DIDŽIOJO LIETUVIO ŠIMTMETIS

Bet po 1831 m. sukilimo universitetas uždarytas, palikta tik Vyriausioji Kunigų seminarija (universiteto teologijos fakultetas), o pagaliau ir toji perkelta į Petrapilį ir pavadinta Petrapilio Dvasine akademija. Vilniaus universiteto turtas išdalytas kitiems Rusijos universitetams — išardytos bibliotekos, rankraštiniai, įvairios kitos mokymo priemonės.

Nors Vilniaus universitetas veikė neil-

gai, buvo lenkiškoj įtakoje, bet jis yra davęs Lietuvai labai daug, atlikęs daug Lietuvos praeities tyrinėjimų ir išauklėjęs eilę kilnių lietuvių, jų tarpe ir Motiejų Valančių.

Po 1831 m. sukilimo rusai paliko žemesniųjų mokyklų mažiau nei pusę anksčiau buvusių, o mokytojų tik trečdalį. 1842 m. panaikintos visos nevalstybinės aukštesniosios mokyklos, o po 1863 m. sukilimo — ir nevalstybinės pradžios mokyklos. Jų vietoje įsteigtos rusiškosios, kurios buvo irgi retos (dažniausia viena valsčiuje). Mokytojai daugiausia rusai. Lietuviais mokytojais liko tik motina prie ratelio ir einą iš kaimo į kaimą "daktoriai".

1863 m. sukilimo išdavijoje buvo uždrausta ir lietuvių spauda lotyniškais raidėmis. Prievara buvo keičiama rusiškais raidėmis, siekiant be kita ko įgyvendinti panslavizmo idėją. Šis okupacinės valdžios sumanymas buvo vykdomas visu griežtumu administracinėmis, teisinėmis priemonėmis, trėnimais į tolimas Rusijos imperijos dalis.

Šalia rusinimo buvo vykdomas kitas plataus masto užsimojimas — supravoslavimas. Taikant įvairius Bažnyčios ir dvasininkų veiklos varžymus buvo siekiama parkirsti Lietuvoje išvirtinusių katalikybę. 1841 m. buvo atimti vienuolynai, atimtos vyskupijų, kunigų (parapijų) žemės, nemaža pastatų. Tarp 1831 — 1863 m. sukilimų Lietuvoje buvo uždaryta daug vienuolynų — nebuvo leidžiama priimti naujų vienuolių, o seniesiems išmirus vienuolynas išnykdavo.

BUVO PAKALTINTI LIETUVOS LAIKINOSIOS VYRIAUSYBĖS MINISTERIAI

JAV Teisingumo Departamento imigracijos ir natūralizacijos tarnyba pripažino nekaltais 1941 m. sukilimo laikinosios Lietuvos vyriausybės narius — švietimo ministerį Juozą Ambrazevičių — Brazaitį,ėjusį ministerio pirmininko pareigas, ir vidaus reikalų ministerį Joną Šlepetį Antisemitine ir pronaciška veikla juos bei kitus asmenis buvo apkaltinusi JAV kongreso narė E. Holtzman — demokratų partijos atstovė iš New Yorko 1974 m. gegužės 20 d. JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. A. S. Gečio pranešimu, abu minėti asmenys buvo išbraukti iš tariamų karo nusikaltėlių sąrašo, nes nebuvo rasta jokių įrodymų, susiejančių juos su antisemitiniais ar pronaciškais veiksmais. Šį pranešimą A. S. Gečiui atsiuntė JAV atstovų rūmų imigracijos ir pilietybės pakomisės pirm. J. Eilbergas, pridėdamas teisingumo departamento imigracijos ir natūralizacijos tarnybos pareigūno L. F. Chapmano laišką. Pastarajame pabrėžiama, kad sprendimas padarytas, apklausinęs 110 asmenų bei įstaigų Izraelyje, Vokie-

tijoje, Britanijoje ir JAV. Nerasta įrodymų, kad Lietuvos laikinoji vyriausybė būtų priėmusi žydų mažumos teises paneigiančius įstatymus ar juos vykdžiusi. Šis sprendimas, išteisinantis laikinosios vyriausybės vadus, patvirtina, kad ji sukilimo keliu siekė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir kad jos nariai nebuvo įsivėlę nei į antisemitinę, nei pronacišką veiklą, kaip kad bando teigti sovietinis Lietuvos okupantas, norėdamas diskredituoti lietuvių tautos sukilimą 1941 m. Gaila, kad šio sprendimo nesulaukė a. a. J. Brazaitis.

Adelaidės Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Valdyba švenčia savo pirmininkės gimtadienį. Viduryje pirm. p. A. Jasiūnienė. Iš kairės: U. Jucienė, O. Leščinskienė, G. Damasevičienė, J. Janilionienė, B. Budrienė, S. Pusdešrienė, O. Sudintienė. Nuotraukoje trūksta A. Visockienės.

Foto A. Budrio

Kieras

SKAITYKITE "TĖVIŠKĖS
AIDUS" IR KITAM UŽPRE-
NUMERUOKITE — PALAIKY-
KITE LIETUVIŠKĄ SPAUDA

VALANČIUS—1801—1875

Vienuolynų pastatai buvo paverčiami sandėliais ar paimti kitiems reikalams. Kai kurios bažnyčios buvo paverstos cerkvėmis. Vyskupams uždrausta susirašinėti su popiežium, skirti įvairioms pareigoms kunigus be vyriausybės sutikimo. Be valdžios įstaigų leidimo kunigams buvo draudžiama išvykti už parapijos ribų, laikyti kitur pamaldas. Po 1863 m. sukilimo dėl įtarimo dalyvavus sukilime, 6 kunigai buvo pakarti, 91 ištremtas į Sibirą ir tolimas Rusijos sritis; 10 kunigų pavyko išbėgti į užsienius. 1832 m. caro įsakymu pamokslai, pirma prieš juos sakant, raštu turėjo būti patiekti cenzūrai ir gautas jos sutikimas. Uždraustos procesijos, kryžių statymas (išskiriant kapuose). Caro ir jo šeimos švenčių dienomis katalikai mokiniai kai kur buvo verčiami eiti į cerkves; kai kur buvo verčiami mokyklose kalbėti maldas rusiškai.

Lietuvių kalba tebuvo lietuvių baudžiauninko ir sunkiai dirbančio darbininko lūpse. Tik iš jų lūpų sklido lietuviškas žodis, skambėjo ir vargo nupinta daina ir džiuginio pasaka. Dvarininkai, įvairūs pareigūnai, didelė daugumą dvasininkų kalbėjo ne lietuviškai ir dirbo ne Lietuvos ir lietuvių naudai. Bet buvo ir išimčių, padėjusių vargšančiam lietuviui šviestis. Visa eilė žmonių tame niūriame laikotarpyje stoja į kovą prieš ydas, žmogiškas silpnynes, kurios neretai varge ir skurde kaip kokios piktžolės auga ir keroja. Viena tokių tuo metu lietuvių plakusių rykščių buvo girtavimas, dažnai siekiančių pelno piktos valios žmonių sąmoningai plečiamas.

Sitokioje dirvoje gimė, augo, brendo ir veikė Motiejus Valančius — vėliau kunigas, vyskupas, didelis lietuvių tautos švietėjas, blaivintojas, bekompromisinis kovotojas prieš rusų okupacinės valdžios užmačias. Šis nuostabus žmogus savo pasišventimu, energija buvo, tarsi, specialiai Auskščiausiojo siųstas lietuvių tautos gelbėtojas.

2. Motiejaus Valančiaus gyvenimo ir veiklai pasirengimo kelias

Motiejus Valančius gimė 1801 m. vasario 28 d. Nasrėnų kaime, Medsėdžių vienkiemy, Salantų valsčiuje. Jo tėvai buvo laisvieji valstiečiai, gyveno pasiturinčiai ir, šalia Motiejaus, leido į mokyklą ir visus kitus vaikus. Vienas Motiejaus brolis buvo vienuolis bernardinai, kitas gydytojas (anksti miręs), o sesers buvo ištėkėjusios. Motiejus buvo gabus berniukas, bet to meto sąlygomis valstiečių vaikams mokyklos buvo uždarytos. Todėl patariant dėdei kunigui irgi Motiejui Valančiui — Volončevskiui, berniukui buvo sulenkinta pavardė — Volončevski — ir dar pridėtas antras vardas — Kazimieras. Taip "subajorintas" jaunas Motiejus jau lengvai galėjo įstoti į Žemaičių Kalvarijos (dabar Lietuvoje pavadintos "Varduva") dominikonų šešiaklasę mokyklą. Mokslas Motiejui ėjosi gana lengvai ir baigęs šią mokyklą (1821), po metų įstojo į Varnių kunigų seminariją. Ir seminarijoje Motiejus pasireiškė kaip gabus, labai rimtas ir tvarkingas klierikas. Dėl šių savumų po dviejų metų (1824) jis buvo pasiųstas į Vilniaus Vyriausiąją seminariją. Po 4 metų klierikas Motiejus gavo

teologijos kandidato laipsnį ir tais pat metais išventintas į kunigus (1828) Vilniaus katedroje. Bestudijuodamas Vilniuje M. Valančius priklausė ir šios vyskupijos jurisdikcijai, o vyskupijos ribos toli siekė ir gudų gyvenamas sritis. Todėl kun. Motiejus ir buvo dabar paskirtas į Gudiją, Moziriaus mieste lyje mokyklos kapelionu.

Moziriuje kun. Motiejus dirbo 6 metus. Čia jis praleido ir 1831 m. sukilimą, kuris jo gyvenamos vietos nepalietė ir ant jo asmens nekrito rusų valdžiai neištikimybės šešėlis. Jo noras buvo persikelti į Žemaitiją. Būdamas politikoje neįtariamas jis kreipėsi į vysk. J. A. Giedraitį, prašydamas jam padėti persikelti. Vysk. J. A. Giedraitis, pats žymus dvasiškis ir veiklus lietuvis kultūrininkas, atskubėjo kun. Motiejui į pagalbą ir išrūpino jam galimybę persikelti į Žemaitiją. Grįžęs į savo šalį jis netrukus buvo paskirtas Kražių gimnazijos kapelionu (1834) ir kartu gimnazijos knygyno tvarkytoju. Čia kun. Motiejui susidarė palankios sąlygos dirbti, šalia tiesioginių pareigų, dar ir mokslinė, kultūrinė srityse. Kražiuose ilgą laiką veikė Jėzuitų kolegija, kuri savo moksliniu lygiu buvo pirmoji po Vilniaus. Čia buvo likusi kolegijos puiki biblioteka su gausiais teologijos, filosofijos, istorijos veikalais, daug literatūros klasikų. Kun. Motiejus buvo linkęs į studijinį darbą ir rašymą (dar Moziriuje būdamas išleido lenkų kalba kelias pamokslų knygeles), dabar pradėjo gilintis teologijos studijose ir rinkti medžiagą žymiam savo istoriniam darbui "Žemaičių vyskupystei".

(Bus daugiau)

Į ŠVENTĄJĮ MIESTĄ

Rašo Antanas Baužė

Spausdiname Antano Baužės keletą ištraukų iš jo kelionės aprašymų po Europą. Antanas Baužė 1928 m. vedė Skotijos lietuvaitę Oną Vyšniauskaitę ir iš Lietuvos atvyko į Australiją 1930 m., įsikūrė Sydney. Netrukus čia buvo išrinktas Australijos Lietuvių D-jos pirmininku, kuriai vadovavo iki 1951 m., kai draugija persiorganizavo į ALB su krašto valdyba ir apylinkėmis. Jo žmona Ona Baužienė nuo pat atvykimo į Australiją yra prisiekusi teismo vertėja, ilgametė Sydney Liet. Moterų Soc. Globos d-jos ir Lietuvių Sodybos pirmininkė. Antanas Baužė jau 20 metų yra Justice of the Peace ir teismo Jury, ALB garbės narys. RED.

Su žmona Australijoje išgyvenome 45 metus ir per tą laiką už Australijos niekur nebuvom išvykę. Sugalvojom pasikraidyti po pasaulį. Susitvarkę reikalus praeitą vasarą pakilom lėktuvu iš Sydney į Londoną, kur mudviejų laukė sūnus Robertas su šeima ir duktė Antoinete su vyru. Jie visi gyvena Oxfordo mieste. Apsistoję pas sūnų Robertą, jautėmės taip gerai, kaip namie.

Robertas mudviem iš anksto buvo užsakęs turistinį autobusą per 20 dienų pakeliauti po Europą. Pailsėję porą dienų, išvažiavome iš Londono Viktorija stoties traukiniu į Folkeston uostą. Persikėlę laivu per kanalą, Prancūzijos Bologne uoste mūsų jau laukė autobusas. Šoferis buvo universiteto studentas, ypatingai geras vairuotojas, nės per visą ilgą kelionę neturėjome nei mažiausio susidūrimo, nei nelaimių, nors pervaziavome kalnų skardžių, pavojingų vietų. Autobuse buvo 45 turistai iš įvairių pasaulio kraštų. Kur sustodavom, nakvodavom pirmos klasės viešbučiuose. Kelionės maršrutas buvo Belgija, Vokietija, Šveicarija, Austrija, Italija.

Iš Austrijos Italijon įvažiavome per Alpių kalnų garsiąją Brenner perėją, kuri iškilusi nuo jūros paviršiaus 1.370 m. Nuo šios vietos pradėjome leisti žemyn Italijos Isarco slėniu. Čia dominuoja didieji Dolomitų kalnai, apaugę miškais, o viršūnės stačios lyg marmuro sienos. Šios apylinkės, nors dabar skaitomos italų, iki 1919 m. buvo dalis Austrijos Tirolio. Šių kalnų viduryje randasi miestelis Cortina D'Ampezzo — vienas iš puikiausių žiemos sporto centrų Italijoje. Vasaros metu jis taip pat populiarus.

Su žmona būdami Romoje labai norėjome pamatyti ir aplankyti šv. Kazimiero Lietuvių kolegiją. Turėjome pažįstamus prel. dr. Jatulį ir prel. dr. Tulabę. Paskambinom iš hotelio į Liet. kolegiją, atsiliepė kun. Vladas Delininkaitis — kolegijos prefektas ir pasikvietė tuo

jau atvykti. Kun. Delininkaitis maloniai mus priėmė, aprodė kolegiją. Būrelis Amerikos lietuvių ekskursijos grįžo iš Lietuvos ir kuriam laikui apsisistojė kolegijoje.

Aš patariu kiekvienam lietuviui, turint galimybės būnant Europoje, aplankyti šv. Kazimiero Lietuvių kolegiją Romoje. Čia galima pagyventi geriau ir patogiau, negu kitur. Tautiniu atžvilgiu čia yra lietuvių tvirtovė ir šventovė. Teko išsikalbėti su kunigais. Jie sako: "Mes nelaukiame, kad tik lietuvis jaunuolis ateitų su pinigais, mes laukiame, kad ateitų su tvirtu pasiryžimu mokytis ir būti kunigu". Aš manau, kuris turi pašaukimą tarnauti Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei, tam Lietuvių kolegija Romoje yra geriausia vieta savo pašaukimui pasirošti.

Apžiūrėję Romą, grįžome į prelato dr. Jatulio privačią rezidenciją. Čia susitikom ir su kun. Rapolu Krasausku. Jis gyvena kartu su prelatu, labai malonus ir nuoširdus kunigas. Rezidencija puiki, geroj vietoj, turi labai didelę biblioteką, kurioje dirba prel. Jatulis. Jis mano perimti ir prof. Z. Ivinskio biblioteką. Prelatas dr. Jatulis yra Lietuvių kolegijos vicerektorius, šalia tų savo pareigų dar dirba Vatikano archyve mokslinį darbą. Jis daro graikų, lotynų ir kitų kalbų įvairių istorinių dokumentų vertimus, ruošia mokslo veikalus.

HOBARTAS

GARSUS IR ŽUVĘS
LIETUVIS

Jau išėjo iš spaudos didelė knyga, redaguota filmų gamintojo Norman Laird "THE WORLD OF OLEGAS TRUCHANAS". Išleido Wilke & Co. leidykla, kaina \$ 19.50. "The Sunday Examiner Express" balandžio 26 laidoje pateikia poros puslapių recenziją, vadindamas tai "prestižo knyga". Joje gausu paties Truchano nuostabių nuotraukų rinkinys. Rašo, kad Olegas Truchanas gimė Lietuvoje 1923 metais, o rusams užėmus jo tėvynę, pasitraukė į Vakarų ir 1948 metais atvyko į Tasmaniją, tyrinėjo gamtą, keliavo per kalnus ir neįžengiamus miškus, kur dar baltojo žmogaus koja nebuvo įkėlus. Visoje Tasmanijoje jis išgarsėjo savo paskaitomis ir skaidrėmis žavingais Tasmanijos vakarų gamtos vaizdais. Olegas Truchanas tragiškai nuskendo Gordo upėje 1972 m. sausio 6 d., plaukdamas baidare ekspedicionės kelionės metu.

Šį veikalą labai plačiai paminėjo ir Hobarto "The Mercury" dienraštis.

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS

FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.

17 RAILWAY PDE.

FAIRFIELD, N.S.W.

Tel. 72 5408. Veikia visą 24 valandas per parą.

PADĖKA

Mūsų mylimai dukrelei ir sesutei A. A. ZITUTEI mirus, nuoširdžiai dėkojame kun. P. Daukniui už maldas koplyčioje, laidojusių apeigas, atsisveikinimo žodį ir religinį patarnavimą namuose.

Ypatingai ačiū Daktarams Elaine ir Karoliui Kazlauskams, Zitą globojusiems ir teikusiems visokeriopą pagalbą. Ormondo klebonui Ryan už ilgas valandas praleistas prie ligonės ir už religinį patarnavimą. Jo Ekscelecijai vysk. Kelly, suteikusiam Sutvirtinimo sakramentą namuose ir visiems lankiusiems ligoninėje ir namuose.

Labai ačiū mieliems giminėms, draugams ir kaimynams, LSS Džiugo Tuntui, Antano Krauso Sk. Vyčių būreliui, Melbourne Ramovės skautininkams, Melb. Lietuvių Klubui, Kilbreda College vienuolėms, už pareikštas užuojautas asmeniškai, kortelėmis ir per spaudą, už vainikus, gėles ir aukas. Paukštytėms už garbės sargybą.

Visiems taip gausiai dalyvavusiems bažnyčioje ir palydėjimui į kapines. Soc. Globos Mot. D-jai už šermenų paruošimą. Tetai V. Kazlauskienei už paguodos žodį šermenų metu.

Su meile ir giliausiu nuoširdumu labai ačiū visiems.

Birutė, Viktoras ir Povilas Adomavičiai

LATVIAI VOKIETIJOJ

Pagal latvių skelbiamus statistinius duomenis, laisvojo pasaulio kraštuose gyvena apie 150 tūkstančių latvių. Viena pajėgiausių užsienio latvių bendruomenių yra Vakarų Vokietijoje, kur šiuo metu gyvena apie tryliką tūkstančių latvių. Vokietijos latvių sostinė yra Miunsteris, kur veikia centrinės Vokietijos latvių organizacijos ir yra įsteigta latvių gimnazija. Joje dėsto keturiolika mokytojų ir mokosi daugiau kaip šimtas mokinių. Gimnazijos išlaidas padengia Vakarų Vokietijos vyriausybė, Vestfalijos provincijos valdžia ir Pasaulio latvių bendruomenė. Be gimnazijos, Vakarų Vokietijoje veikia dar 23 latvių paruošiamosios mokyklos. Be to, Vokietijos latviai turi dvi teatro grupes, penkis tautinių šokių ansamblius, kelis chorus. Latvių intelektualai aktyviai dalyvauja Baltų Instituto veikloje, kurioje reiškiasi ir lietuviai. Vakarų Vokietijoje yra spausdinami du latvių laikraščiai. Daugumas latvių Vokietijoje priklauso liuteronų bažnyčiai, katalikų yra apie 20 procentų. K. R.

Pasikalbėjimas apie gyventojų eksploziją

— Mokslininkai sako, kad gyventojų skaičius žemėje taip sparčiai didėja, kad neužilgo nebus ko valgyti, nebus vietos pėdai pastatyti. Gyventojų eksplozija neišvengiama. Ir nėra priemonių tą nelaimę sulaukyti.

— Turėtų susirūpinusieji išleisti tokius įstatymus, kad vyrai moteris galėtų pažinti tik iš Picasso pieštų moterų portretų. Greičiausia prasidėtų atvirkščia tendencija...

MARGUMYNAI

Kaip sulaukti 100 metų

Daugeliui žmonių rūpi, kaip sulaukti ilgo amžiaus ir apie tai bandoma sukurti atskirą mokslą. Įdomu, kaip savo ilgą amžių paaikškina patys ilgaamžiai, ir tai ne tie, gyvenantieji kur nors kalnuose, bet pilnoje dabartinės civilizacijos aplinkoje. Vienas amerikietis žurnalistas surinko tokių senelių pasisakymus. Ir štai ką, kartais rimtai, kartais juokaudami jie pataria, norintiems sulaukti ilgo amžiaus. Iš Michigano 102 m. senelis sako: "Patariu tikrinti savo sveikatą dažnai ir reguliariai". Iš Pensilvanijos 101 m. senelis: "Visada vaikščiokite savomis kojomis pėsčiomis", o kitas 103 m. — Visada būkite užsiėmę ir nieko neimkite į širdį. Iš Anglijos 100 m. — Gyvenkite nesirūpindami rytdiena. Valgykite ir kramtykite valgi lėtai, dirbkite neskubėdami. Vienas šimtmetis iš Birminghamo sako — Ką bedirbtumėte, dirbkite neskubėdami. Būkite optimistais. Kitas 103 m. — Būkite visada užsiėmę, kad ir laiko neturėtumėte galvoti apie kokius nemalonumus ar negalavimus. Iš Norvegijos 103 m. — Kas išlaiko mus jaunus, tai kava. Gerkite kavą, užsikąsdami saldžiais pyragaičiais. Vėl kitas iš Illinois 100 m. — Visiems linkėkite tik gero ir pasiveskite Viešpaties valiai. Kanadietis 103 m. — Gerkite tik vandenį ar pieną. Mano jaunesnis brolis vartojo alkoholį ir mirė 86 metų amžiaus.

Taigi, kas liečia valgi ar gėrimą šių šimtmečių tarpe sutarimo nėra. Vieni geria kavą, kiti stiprią arbatą be cukraus, kitas tiktai vandenį ar pieną. Beveik visi jie pataria vesti ramų gyvenimą, neskubėti, mėgti darbą, būti optimistais. Kiekvienas žmogus turi savo našta ir turi savo trūkumus. Niekas negali apsieti be kitų pagalbos.

Paruošė V. Gražulis

TĖVIŠKĖS AIDAI S A V A I T R A Š T I S

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 33 2355

LEIDZIA AUSTRALIJOJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė Komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas ir straipsnius siųsti šiuo adresu: Tėviškės Aidai, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

Prenumeratos kaina metams 11 dol. Kituose kraštuose 13 dol. Atskiras numeris — 30 centų. Skelbimai už skilties vieną colį \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra. Prenumeratą siųsti šiuo adresu:

TĖVIŠKĖS AIDAI, 18 Henry St., Kensington, Vic. 3031

Amžiną atilsi

PRANUI TVERIJONUI

Jo giminėms ir artimiesiems reiškiamo giliausią užuojautą.

F. M. Varapnickai, Daylesford

S P O R T A S

ADELAIDĖ

Adelaidės Lietuvos Sporto Klubas VYTIS turėjo metinį visuotinį susirinkimą Lietuvos Namuose balandžio 20 d., pirmininkaujant J. Jaunučiui, sekret. J. Donėlai. Buves klubo pirm. A. Skiparis plačiau apibūdino klubo veiklą ir sekcijų pasiekimus laimėjimus. Kasininkas V. Daugalis pranešė klubo kasos stovį, o revizijos aktą perskaitė P. Launikaitis pabrėžęs, kad atskaitomybė vedama pavyzdinčiai. Susirinkimas išrinko naują valdybą: Kristina Stalbaitė, A. Jaunutis, A. Skiparis, E. Taparuskas, A. Reivytiš, V. Daugalis ir P. Andrijaitis. Kandidatai: A. Pauliukevičius ir V. Stalba. Tėvų komitetas visus pavaišino. Naujasis Tėvų komitetas: Krivickas, Vieraitis, V. Pledzinskas, Krivickienė, Stalbienė, Jačiunskienė ir Beinoravičienė.

Tinklinis

Vytis - Shrikes 20, 15-5, 16-14

Tinklininkai su nauju treneriu daro pažangą. Žaidė ir taškus pelnė: J. Morkūnas, G. Rakauskas, R. Jonavičius, M. Mauragis, S. Visockis, A. Kalnins, P. Sack.

Vytis - Lion 2-1, 15-10, 4-15, 15-12

Žaidynės pradamos labai gerai, tik antras setas sužaistas žemiau kritikos, trečiame sete pradama atsigausti, bet priešas pradeda lipti ant kulnų ir vos pasiekiamą pergalę. Žaidė ir taškus pelnė: J. Morkūnas, S. Visockis, M. Mauragis, Sack, Matousek, A. Bernaitis, R. Jonavičius, A. Kalnins.

Krepšinis

Berniukai žm. 16 m. Finalai

Vytis — West Adelaide 54-70

Mūsų berniukai, uoliai treniruojami Alekso Jaunučio, padarė gerą pažangą ir pateko į finalus, bet neturint pakankamai pakaitalų, žaidynes užbai gė nepilnu sąstatu pralaimėdami. Žaidė ir taškus pelnė: R. Navakas 18, C. Sadauskas 14, P. Scholze 10, R. Jaunutis 9, E. Alekna 3, J. Glenville. Šiai komandai trūksta keletos berniukų, taip pat ir mergaičių žm. 16 m. Nemaža lietuvių vaikų žaidžia australų klubuose, o kodėl jie negalėtų žaisti mūsų klube?

PABALTIEČIŲ IV SPORTO ŠVENTĖS ADELAIDEJE REZULTATAI

Krepšinis

Lietuviai — Latviai 73-59

Treneris A. Jaunutis gerai dirigavo žaidimą ir mūsų berniukai galėjo dominuoti. Taškus pelnė: P. Šutas 24, Vaitkus 17, Ragauskas 14, N. Kanišauskas 8, Katilius 6, Vyšniauskas 2, S. Navakas 2, Kane.

Lietuvės — Latvės 37-86

Silpnai mūsų mūsėškės pasirodė prieš gerai pasiruošusias latves. Taškus pelnė: I. Rupinskaitė 4, Vyšniauskaitė 8, R. Scholze 4, Tamošiūnaitė 4, A. Stalbaitė 5, Pikelytė 3, V. Juciūtė 5, K. Salbaitė 4, I. Kviecinskaitė.

Lietuvės — Latvės 46-68

Šioje mūsų mergaičių komandoje trūko Reginos Rupinskaitės ir lietuvaitės buvo lengvai nugalėtos. Taškus pelnė: I. Rupinskaitė 20, S. Visockaitė 4, Grišonytė 3, J. Staugaitė 5, L. Jaunutytė 6, Dagytė 8.

Lietuviai — Latviai 63-91

Mūsų žaidėjai surinkti iš kitų klubų nebuvo kartu gerai susižaidę, o latviai turėjo savo pilną komandą iš Adelaidės ir davė gerą pamoką lietuviams. Taškus pelnė: F. Čekauskas 14, E. Gvildys 3, A. ir J. Jaunučiai po 6, R. Leknius 10, V. Levickis 2, V. Mačiulaitis 8, A. Milvydas 4, J. Obeliūnas 2, A. Reivytiš 3, R. Gulbinas 5.

Lietuviai — Estai 102-51

Lengvai buvo susidorota su estais, kurie rodė mažą pasipriešinimą ir mūsų škieiai krovė kiek norėjo. Taškus pelnė: A. Milvydas 8, J. Obeliūnas 7, A. Jaunutis 5, A. Reivytiš 10, R. Leknius 12, R. Gulbinas 15, F. Čekauskas 23, M. Talanskas 16, V. Mačiulaitis 6.

Edas

LOVOMS REIKIA KONTINENTALINIO STILIAUS I

- Mes darome kontinentalinius plunksninius patalus pagal duotas išmieras ir tai padarome Jums belaukiant.
- Baltų žašų pūkai ir plunksnos parduodama bet kokiais kiekiais.
- Miegamieji maišai.
- Įvairūs impilai, kurie visiškai užlaiko plunksnas.
- Išvalome vartotą patalynę.
- Atidaryta pirmad. — penktad. nuo 7.30 val. ryto iki 8.30 val. vak. Šeštad. tik rytais nuo 8 val. iki 11 val.

Purax Feather Mills Pty. Ltd. 106 Henty St. (Off Newlands Rd. Coburg), Reservoir. Vic. 3073. Tel. 46 2861, 46 2862

PADĖKA

Visiems, mane lankiusiems ligoninėje ir namuose, atnešusiems gėles bei įvairias dovanėles, nuoširdžiai dėkoju: Kun. Vaseriui, kun. Daukniui ypatingai padėka už atneštas šv. Komunijas, V. Popeliučkai, O. V. Liubinams, p. Kuzmickienei, Dr. Didžiui, E. B. Pankevičiams, A. Sandai, Vaitčiūnams, D. Žilinskienei, J. M. Venskams, J. J. Simučiams, Dr. Petraitienei, H. Statkuvienei, Kat. Moterų D-jai, J. Žitkevičienei, I. V. Jakubauskams, M. D. Didžiams, A. Bakaičiams, G. Vasiliauskienei, V. A. Vaitiekūnams, A. V. Ročiams, J. Balbatai, E. Dudėnienei, A. Petraitienei, Dr. ir poniai Kaunams, A. V. Baltrukoniams, P. Švanbariams, L. E. Marganavičiams, J. Makuliams. Visiems širdingas ačiū.

T. Seliokienė

Nauji Leidiniai

Kun. Dr. Jonas Gutauskas **KRIKŠČIONYBĖ LIETUVOJE**, iš mūsų religinės praeities ir dabarties, Lituanistinių mokyklų 8-jo skyriaus tikybos vadovėlis. Išleido JAV LB Švietimo Taryba, psl. 104, kaina \$ 4. Gausiai iliustruota. Tai ne tik mokyklai, bet ir kiekvienam suaugusiam labai įdomūs skaitiniai.

LIETUVIŲ TAUTOS IR VALSTYBĖS ISTORIJA, II dalis, istorijos vadovėlis lituanistinių mokyklų X skyriui arba VI klasei. Redagavo Vincentas Liulevičius, išleido JAV LB Švietimo Taryba, psl. 223, kaina \$ 5. Gausiai iliustruota.

Stasys Barzdukas **LIETUVIS SAVO TAUTOJE, VALSTYBĖJE, BENDRUOMENĖJE**, mintys tautiniam ir visuomeniniam ugdymui bei ugdymuisi, išleido JAV LB Švietimo Taryba Čikagoje, psl. 258, kaina \$ 6.

Zenta Tenisonaitė **ŠVIESOS ILIUZIJOS**, eilėraščiai, spausdino Nidos knygų klubas Londone, psl. 55, kaina \$ 2.

LITUANUS 1974 m. Nr. 4, kas ketvirtį metų leidžiamas Čikagoje anglų kalba, meno ir mokslo žurnalas, skirtas Pabaltijo, ypatingai Lietuvos klausimams. Turinyje: ištraukos iš Balio Sruogos Dievų miško, A. Kantautas — Lietuviški veikalai JAV ir Kanados knygynuose ir archyvuose, V. Nakas — Istorinė Lietuvos muzikos apžvalga, Tautiniai ir religiniai protestai Lietuvoje pagal pogrindyje leidžiamą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką ir kt.

ATEITIS, Lietuvos katalikiškojo jaunimo žurnalas, Nr. 9, redaguoja kun. J. Staškevičius, leidžia Moksleivių ateitininkų sąjunga. Turinyje: Mūsų pasaulis, Ne be liudininkų, Religija ir politika, Mokykla ir auklėjimas ir kt.

BUDEKIME, LSS Anglijos rajono leidinys Nr. 74, redaguoja redakcinė kolegija, administruoja J. Levinskas, 8 Sun St. Derby, England.

TĖVYNĖS SARGAS Nr. 33, politikos ir socialinių mokslų žurnalas, leidžiamas Lietuvos krikščionių demokratų sąjungos, redaktorius dr. Domas Jasaitis, numerio kaina \$ 5. Šis Nr. skirtas prelatui Mykolui Krupavičiui prisiminti.

Sydnėjaus kronika

● Pirmą kartą Sydnėjaus Lietuvos Klube buvo suorganizuotas Vėžių vakaras balandžio 15 d. Nors tai buvo antradienio vakaras, tačiau į Klubą atsilankė apie 250 svečių, kurie susimokė po \$ 2.50 gavo vakarienę iš vėžiukų ir vištienos. Pirmas bandymas pasisekė. Keletas narių buvo "greitesni" už kitus ir rezultate, žinoma, nukentėjo man dagesni nariai ir svečiai. Kitą kartą, vakarienės išdavime bus griežtesnė kontrolė.

Visą vakarą grojo Klubo kapela ir programoje pasirodė Rosemary Squires. Tai egzotiška šokėja neįprasta apranga. Svetimtaučiai, kurie atsilankė į Lietuvos Klubą pirmą kartą, buvo mūsų Klubu labai sužavėti. Gėrėjosi gera muzika ir jaukimis patalpomis.

Klubo patalpose kurį laiką nebuvo užregistruota jokių incidentų. Deja, paskutiniu laiku vėl prireikė kai kuriuos narius sudrausminti.

● Ilgametis Dainos choro dainininkas Zenonas Storpirtis jau kuris laikas kaip gydomi Bankstowno ligoninėje. Choris-tai, ypatingai bosai, pasigenda puikaus Zenono balso.

● Andriejūnų — Padgirsčių sūnūs lenktyniauja. Jaunėnis Petras neseniai sumainė aukso žiedelius su Eismontų dukrele, tuo pralenkdamas vyresnįjį Algį, kuris nepasiduodamas jauniui Petriui taip pat prie alioriaus atsivedė Danutę Dulinskaitę ir vėl turime dvi lietuviškas šeimas, kas šiais laikais yra vis retesnis reiškinys.

Algis — Andy yra puikus krepšininkas, treneris, kapitonas. Iš tikrųjų Algio ir Danutės vestuvės buvo prieš metus, kai jis buvo išsiųstas į Singapūrą tarnybiniais reikalais. Algis tar nauja Australų kariuomenės administracijoje ir turi kapitono laipsnį. Kadangi Singapūre nebuvo lietuvių kunigo, tai taisyklės pasitenkino tik civiline metrikacija. Grįžus į Australiją ir pradėjus sėslesnį gyvenimą, jaunoji Danutė pageidavo, kad jų vedybinis gyvenimas būtų palaimintas bažnyčioje. Kun. P. Butkus, kuris jaunąją Danutę paruošė religiniam gyvenimui, palaimino jaunujų Algio ir Danutės vedybinį gyvenimą palinkėdamas jauniems Aukščiausiojo palaimos gyvenimo sūkuruose. Sveikiname jaunuosius už jų padarytą šventą žingsnį.

A. Kramilius

Tėviškės Aidų prenumeratos reikalai: TĖVIŠKĖS AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų šventoriuje priima V. Žemaitis.

Kitų vietovių mūsų prenumeratorius prašome prisųsti prenumeratas, arba įmokėti platinėjams. Metinė prenumeratos kaina \$ 11, T. A. Garbės Prenumerata — \$ 15.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KAPELIONAI

Melbourne: Kun. Pr. Vaseris, 13 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 33 2355.

Pamaldos sekmadieniais 12 val. St. John's bažnyčioje, East Melbourne, Victoria Parade ir Hoddle St. kampas. Išpažintys nuo 11.30 val.

Brisbane: Kun. Dr. P. Bačinskas, 388 Cavendish Rd., Coorparoo, Qld 4151. Tel. 97 8715.

Pamaldos sekmadieniais 10.15 val. St. Mary's bažnyčioje, Peel ir Merivale gatvių kampas, South Brisbane. Išpažintys prieš Mišias.

Geelong: Kun. Pr. Dauknys, St. Peter & Paul's, Malone St., Geelong, Vic. 3220. Tel. 98 853 (savaitgaliais), savaitės metu Tėviškės Aidų adresas

Pamaldos sekmadieniais 10 val. šv. Jono bažnyčioje, St. David St., North Geelong. Išpažintys pusę valandos prieš pamaldas.

MELBOURNAS

Motinos Dieną minėsime gegužės antrąjį sekmadienį. Ji ruošia Parapijos Sekmadienio mokykla. Po pamaldų minėjimas bus Lietuvių Namuose 3 val. po pietų.

Gegužinės pamaldos šeštadieniais Parapijos name, 18 Henry St. Kensingtone, 6 val. vak. Sekmadieniais litanią giedosime tuoj po Mišių. Savaitės metu šeimos kviečiamos namuose kalbėti ar giedoti gegužines pamaldas.

Gyv. Rožančiaus nariai gegužės mėnesį meldžiasi, kad Lietuva išliktų Marijos žeme.

Gegužės 17 d., šeštadienį, 6 val. v. Parapijos name tuoj po gegužinių pamaldų šaukiamas Gyvojo Rožančiaus, Naktinės Adoracijos ir Mėlynosios Armijos sąjūdžio narių susirinkimas. Darbotvarkėje Dvasios Vado žodis, paskaita, einamieji reikalai, arbatėlė.

Šeštinės — Kristaus Žengimo į Dangų šventė ateinančią ketvirtadienį. Šventė privaloma. Šv. Mišias išklausti artimiausioje bažnyčioje.

Balandžio 30 d. išvyko į užsienį Juozas ir Onutė Bratiškai. Jie lankys savo gimines Amerikoje ir Kanadoje, o taip pat aplankys Europą ir Romą šiais šventaisiais metais. Kelionėje prabus apie 3 mėnesius.

Pasižadėta St. John's klebonui kiekvieno sekmadienio rytą išvalyti bei sutvarkyti didžiąją parapijos salę. Šį darbą tvarkyti pasižadėjo J. Keblys ir M. Kaušėnas. Daugelis mokyklos tėvų, o kai kada ir choristų, stovinėja šventoriuje. Mielai visi kviečiami neatsisakyti patalkininkauti.

ADELAIDE

Gegužinės pamaldos šv. Kazimiero šventovėje penktadienių vakarais 7 val. šv. Mišios ir giedama Marijos litanija, sekma dieniais po 11 val. pamaldų.

Jungtuvės Mindaugo Mauragio ir Rasos Kubiliūtės vyko balandžio 25 d.

Pakrikštyta Ilona Dana Dumčiūtė balandžio 26 d. — pirmgimė dukrelė Marytės (Manikauskaitės) ir Arvydo Dumčių.

Jonas Astrauskas staiga mirė balandžio 23 d. Po gedulingų pamaldų palaidotas Centennial kapinėse.

Leonas Vasiliūnas — savanoris kūrėjas, sunkiai serga, paguldytas Royal ligoninėje.

T. Babinskaitė — pirmoji moteris policininkė Pietų Australijoje. Ji detektyvė Adelaidės priemiestyje Holden Hill.

Perth: Kun. J. Petrauskas, St. Joachim's, 122 Shepperton Rd., Victoria Park WA 6100. Tel. 61 1057.

Pamaldos sekmadieniais 11 val. St. Francis Xavier bažn., East Perth, West Parade ir Windsor St. kampas.

Adelaide: Kun. A. Spurgis MIC ir kun. A. Kazlauskas MIC, 6 Third Ave, St. Peters, SA 5069. Tel. 42 1633. Pamaldos sekmadieniais 9 val. ir 11 val. Pirmaisiais mėn. penktadieniais ir privalomose šventėse 7 val. vak. — šv. Kazimiero koplyčioje, Lietuvių Katalikų Centre, 6 Third Ave, St. Peters.

Sydney: Kun. P. Butkus, Christian Brothers, 68 The Boulevard, Lewisham, NSW 2049. Tel. 560 8989. Kun. P. Martūzas, De La Salle Brothers, Oakhill, Castle Hill, NSW 2154. Tel. 634 2424.

Pamaldos sekmadieniais 11.30 val. St. Joachim's bažnyčioje, Lidcombe (prie John St.). Išpažintys nuo 10 v

SYDNEJUS

Marijos mėnesį melsimės už Motinas ir Lietuvą

1952 m. gegužės 13 d. padarytas mūsų tautos pasiaukojimas Nekalč. Marijos Širdžiai. Artimiausią sekm. ir per visą gegužės mėn. šeimose ar kolonijose kviečiama gegužinėse pamaldose, ypač prisiminti Lietuvą ir kalėjimuose kenčiančius lietuvius. Sekmadieniais po šv. Mišių bus giedamos gegužinės pamaldos.

Lankysime kapines

Gegužės 10 d., šeštadienį, 4 val. p.p. Lietuvių kapinėse Rookwood pasimelsime už mirusias motinas. Bus pamokslas, Libera bei kitos maldos ir giesmės. Prašoma aptvarkyti kapus, papuošti gėlėmis.

Pamaldos už motinas

Gegužės 11 d. 11.30 val. St. Joachim's bažn. Lidcombe pamaldos už gyvas ir mirusias motinas, giedant "Dainos" chorui. "Šv. Mišioms už Motinas" dėžu tén bus galima įdėti savo atskirą intenciją arba prisijungti prie bendrosios. Kviečiami visi — ypač jaunimas kuo daugiau prisiimti šv. Komuniją už motinas ir už Lietuvą. Išpažinčių bus klausoma nuo 10 val.

Tuoj po pamaldų motinų pagerbimas — minėjimas parapijos salėje, į kurią kviečiami visi — ypač mamytės. Minėjimą ruošia kaip kasmet skautai, ateitininkai ir mokykla.

Newcastle lietuviams lietuviškos pamaldos gegužės 25 d.

Kun. P. Butkus

P A D Ė K A

Šv. Velykų metu man atsigulus ilgesniam laikui miesto ligoninėje, noriu išreikšti nuoširdų lietuvišką ačiū už rūpesčius, gėles, patarnavimą, aplankant mane ligoninėje: kun. Pr. Daukniui, Geelongo Lietuvių Sąjungos Valdybai, K. Garalevičiui, J. A. Medeliams, J. I. Gailiams, A. A. Žvirbliams, V. B. Šimkams, Česlovui Valodkai, J. Jerinkevičiui su ponija iš Melbourne.

Juozas Grybas

MELBOURNE

PRADEDAMAS LIETUVIŲ DIENŲ RENGIMAS

ALB Krašto valdybos kultūros reikalų vadovė p. Danutė Levickienė balandžio 29 d. Lietuvių Namuose sušaukė visų Melbourne veikiančių lietuviškų organizacijų atstovus pasitarimui dėl 1976 metų Lietuvių Dienų Rengimo komiteto sudarymo. Dalyvavo per 30 vadovaujančių atstovų. Posėdžiui pirmininkavusi p. Levickienė pasiūlė LD Rengimo komiteto pirmininku inž. Kęstutį Lyniką, kuriam visos organizacijos vienbalsiai pritarė.

Kaip ir iki šiol buvusiose Lietuvių Dienose, taip ir dabar ruošiamose, vyks panašūs renginiai. Maitinimu jau sutiko rūpintis abi moterų draugijos — Socialinės Globos ir Katalikių. Dainų šventės vadovu sutiko L. Baltrūnas, Spaudos propaganda — Ignas Alekna, Literatūros — Dainos ir Muzikos Vakarų — kun. Pr. Vaseris, kuris tvarkys ir iškilmingų pamaldų ruošą, Sporto šventė — vietinis "Varpas" klubas, Tautinių Šokių Vakarų — Vytas Straukas, Meno ir Tautodailės parodai rengti kviečiama p. V. Jokubauskienė. LD Rengimo komiteto pirmininkui pavesta susirasti ir kitų renginių vadovus: Teatro Vakarui, Jaunimo pasirodymų Vakarui, Spausdinių paruošimui, programoms, šviesų bei garsų rekordavimui, kasininką, finansus ir kt.

Lietuvių Dienų metų vyks įvairūs suvažiavimai: ALB Krašto Tarybos, Studentų, Ramovėnų, Kunigų ir kt. Buvo iškeltas pasiūlymas į Dainų šventę ir Tautinių Šokių Festivalį kviešti vadovaujančius australus, kurie turi įtakos krašto visuomeninei gyvenimui: politikus, unijų vadovus, universitetų profesorius, kultūrininkus, kad pamatytų mūsų lietuviškąjį meną. LD renginių programą įeina ir LSS Rajono stovykla, kuria rūpinsis vietos "Džiugo" tuntas.

Numatyta LD Rengimo komiteto posėdžius šaukti kiekvieno mėnesio paskutinį antradienį. PD

● Inž. Viva J. Alekna Melbourne Higgins elektorato Liberalų partijos yra paskirtas į Liberalų elektorato suvažiavimą

išrinkti naują atstovą vakuojančiai John Gorton vietai.

● Dr. Kazio Zdaniaus straipsnis apie akies vidaus retinos stebėjimus ir jo paties išrasto instrumento patobulinimus atspausdintas australų žurnale "Journal of the Oto-Laryngological" d-jos. Instrumento techniška darbą atliko Henrikas Kaladė. Jie abu akademinės korporacijos Romuva nariai.

● Australijos Operos kompanija, atvykusi iš Sydnejaus, šiuo metu Melbourne Princess teatre stato 4 operas: čekio kompozitoriaus Janacek šedevrą "Je nufa" — dainuoja angliškai, Verdžio "Rigoletto" — itališkai, Offenbacho "Hofmano pasakos" — angliškai ir italo kompozitoriaus Donizetti "Meilės eliksyras" — angliškai. Operos liuksusinėje programoje randame Operos chore įrašyta ir mūsų Paulių Rūtenį. Bilietai už vieną spektaklį nuo \$ 3.70 iki \$ 10.50.

Dėmesio melbourniškiai!

Soc. Glob. Mot. D-ja gegužės 25 d. ruošia LOTERIJA — KERMOŠIŲ, prie parapijos bažnyčios, tuoj po lietuviškų pamaldų. Bus galima nusipirkti pyragų, riestainių, pyragaičių su lašiniukais, juodos ruginės duonos, ragaišio ir kitų skanėstų. Kviečiame visus išbandyti laimę.

Prašome atkreipti dėmesį, kad anksčiau skelbtoji data atšaukiama. Draugijos narės ir rėmėjos prašomos paremti loteriją fantais, o kermošių — savo gaminiais.

GEELONGAS

Motinos Dienos minėjimas bus gegužės 11 d., pradėtas iškilmingomis lietuviškomis pamaldomis šv. Jono bažnyčioje ir po jų Lietuvių Bendruomenės Namuose oficialioji dalis: paskaita skaitys mūsų mėgiama viešnia iš Melbourne poetė p. M. Malakūnienė, pasirodys mokyklos vaikai, M. Kymanto vad. Jaunimo chorelis, Birutės Gaičiūtės vad. "Sešupės" Tautinių šokių grupė. Tėvų komitetas visus pavaišins kavute.

Gegužinės pamaldos sekma dieniais bažnyčioje po lietuviškų pamaldų, šokiadieniais pas p. B. Starinskienę namuose 6.30 val. vak. Gausiai lankykite!

Jau beveik pusė šimtmečio, kai TOBIN BROTHERS tarnauja Viktorijos katalikams. Kada tik kas miršta, tuoj skambinkite mums, ir visi laidotuvių reikalai bus sutvarkyti. Pasinaudokite šia neprilygstama tarnyba ir praktika.

Tobin Brothers Laidotuvių Direktorai:
NORTH MELBOURNE: 189 Boundary Rd
MALVERN: 1382 High Street
MENTONE: 3 Station Street
NOBLE PARK: 505 Princes Highway

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

TOBIN BROTHERS
funeral directors

NTH MELBOURNE
TELEPHONE 329 6144
MALVERN
TELEPHONE 50 4720
NOBLE PARK
TELEPHONE 546 7860
MENTONE
TELEPHONE 93 2460
FRANKSTON
TELEPHONE 781 2115